

Sygn. akt I Ca 215/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Antoni Smus

Sędziowie SSO Iwona Podwójniak

SSR del. Izabela Matusiak

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2017 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank SA w W.

przeciwko J. S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Łasku

z dnia 13 lutego 2017 roku, sygnatura akt I C 6/16

uchyla zaskarżony wyrok w punktach 1, 2, 3, 4 i 6 i sprawę w tym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Łasku pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I Ca 215/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 lutego 2017 roku Sąd Rejonowy w Łasku zasądził od pozwanej J. S. rzecz powoda (...) Bank S.A. z siedzibą w W. kwotę 54 509,30 zł z odsetkami maksymalnymi za opóźnienie od dnia 25 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty (pkt 1), zasądził od pozwanej J. S. rzecz powoda (...) Bank S.A. z siedzibą w W. kwotę 365,92 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty (pkt 2), zasądził od pozwanej J. S. na rzecz powoda (...) Bank S.A. z siedzibą w W. kwotę 1 183,36 zł (pkt 3), umorzył postępowanie w zakresie, w którym powództwo zostało cofnięte (pkt 4), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 5), zasądził od pozwanej J. S. na rzecz powoda (...) Bank S.A. z siedzibą w W. kwotę 958,52 zł tytułem kosztów procesu (pkt 6).

Rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach i wnioskach.

Powód (...) Bank S.A. w W. i pozwana J. S. zawarli w dniu 13 września 2012 roku umowę o kredyt Nr (...).

Pismem z dnia 17 kwietnia 2015 roku powód wypowiedział przedmiotową umowę kredytu z uwagi na to, że pozwana nie regulowała terminowo rat kredytu.

Pozwana po wypowiedzeniu umowy kredytu nadal dokonuje wpłat. Stan zadłużenia pozwanej wobec powoda z tytułu przedmiotowej umowy na dzień 25 stycznia 2017 roku wynosi: 54 509,30 zł z odsetkami maksymalnymi za opóźnienie od dnia 25 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty, 365,92 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty, 1 183,36 zł bez odsetek.

Mając na uwadze powyższe, Sąd wskazał, że zgodnie z art. 69 ust.1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe pozwana J. S. zobowiązana jest zapłacić na rzecz powoda zadłużenie z umowy kredytu (punkty 1-3 wyroku).

Na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 k.p.c. postępowanie umorzono w zakresie kwoty 19 200 zł, co do której powód cofnął powództwo przed rozpoczęciem rozprawy (punkt 4 wyroku).

W pozostałym zakresie powództwo oddalono (punkt 5 wyroku), ponieważ pozwany cofnął w tym zakresie powództwo po rozpoczęciu rozprawy bez zrzeczenia się roszczenia.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. Powód wygrał sprawę, pomimo częściowego umorzenia postępowania i częściowego oddalenia powództwa, ponieważ pozwana wpłacała zaległość w czasie trwania procesu.

Apelację złożyła pozwana. Zaskarżyła wyrok w części uwzględniającej powództwo, tj. w pkt 1., 2., 3., 4. i 6. Zarzuciła naruszenie prawa materialnego poprzez błędną jego wykładnię, tj. art. 491 § 1 i 2 k.c. polegające na uznaniu, że powódka dopuściła się zwłoki w zapłacie rat kredytu co stanowiło skuteczną podstawę wypowiedzenia tej umowy, podczas gdy w istocie nie było podstawy umownej lub ustawowej do wystosowania do pozwanej w dniu 17 kwietnia 2015 roku oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu, a tym samym umowa kredytowa pomiędzy stronami wciąż obowiązuje.

Na wypadek nie podzielenia przez Sąd drugiej instancji zarzutu jak wyżej, pozwana wskazała naruszenie prawa materialnego poprzez błędną jego wykładnię tj. art. 481 § 1 i 2 k.c.: polegające na ustaleniu, iż pozwana już po wypowiedzeniu umowy kredytu tj. po 17 kwietnia 2015 roku była zobowiązana względem powoda do zapłaty odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonych od kwot wymagalnych, a w konsekwencji skutkujące błędnym ustaleniem kwoty należności głównej, zasądzonej zaskarżonym wyrokiem, podczas gdy w wypadku rozwiązaniu umowy kredytowej pomiędzy stronami, nie ma podstawy umownej lub ustawowej zasądzenia odsetek maksymalnych od pozwanego, ponadto polegające na zasądzeniu odsetek maksymalnych od zasądzonych kwot z roszczenia powoda, podczas gdy winny zostać zasądzone odsetki ustawowe za opóźnienie, ponadto w zw. z art. 451 § 3 k.c. polegające na zaakceptowaniu nieprawidłowego sposobu zaliczania przez powoda kwot wpłaconych na jego rzecz przez pozwaną, w szczególności zaliczanie tych kwot na należność główną jak i na kwotę odsetek w wysokości maksymalnej, podczas gdy kwoty te winny zostać zaliczone w całości na spłatę kapitału pieniężnego – jako najdalej wymagalnej części wierzytelności. Ponadto skarżąca zarzuciła naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. i art. 231 k.p.c. polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie dowodów, tj. w szczególności: poprzez dokonanie błędnych obliczeń, a co za tym idzie błędne uznanie, na podstawie zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego, że pozwana powinna zapłacić powodowi kwotę 54 509,30 zł wraz z odsetkami maksymalnymi za opóźnienie od dnia 25 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty, poprzez niedokładną analizę załączonych do akt sprawy przez powoda dokumentów, a co za tym idzie brak uwzględnienia, że powód pomimo dokonania wypowiedzenia powódce umowy kredytu wciąż naliczał pozwanej odsetki karne, podczas gdy powód nie był uprawniony do takich praktyk, poprzez przyjęcie przedstawionych przez powoda w toku postępowania rozliczeń z pozwaną i brak dokonania stosownej analizy pod względem zasadności ich poczynienia w kształcie dokonanych przez powoda oraz naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. polegające na niewskazaniu przez Sąd meriti w uzasadnieniu wyroku na jakiej podstawie uznał zasadność podnoszonych przez powoda roszczeń, niewskazaniu przez Sąd czy i w jaki sposób poddał analizie materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, w tym umowę kredytu, rozliczenia wpłat pomiędzy stronami oraz historię rachunku po wypowiedzeniu umowy kredytowej, celem ustalenia

faktycznej wysokości roszczenia należnego powodowi od pozwanej, a w konsekwencji powyższego błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, tj. przyjęcie, że pozwana winna zapłacić na rzecz powoda (...) Bank S.A. z siedzibą w W. kwotę 54 509,30 zł wraz z odsetkami maksymalnymi za opóźnienie od dnia 25 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty, podczas gdy doszło do zaspokojenia przez pozwaną części roszczenia powoda, tj. w kwocie 31 448,29 zł.

Podnosząc powyższe, skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, alternatywnie o zmianę wyroku w części, tj. co do punktu 1. 2. i 3. i 6. wyroku i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 44 509,30 zł wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 25 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty, kwoty 365,92 zł wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 25 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty, kwoty 1 183,36 zł wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 25 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty, nieobciążanie pozwanej J. S. kosztami postępowania za postępowanie przed Sądem pierwszej instancji, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania przed Sądem drugiej instancji, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wg norm przepisanych, alternatywnie: uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację powód wniosł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania za drugą instancję.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest uzasadniona o tyle, że skutkuje uchyleniem orzeczenia do ponownego rozpoznania.

Co prawda samo sformułowanie zasadniczego zarzutu zaskarżenia jest błędne, ponieważ w niniejszej sprawie przepisy art. 491 § 1 i § 2 k.c. w ogóle nie mają zastosowania – nie chodzi bowiem o instytucję odstąpienia od umowy, tylko o rozwiązanie umowy, niemniej zważywszy jego istotę uznać należy racje, że orzeczenie w podjętym kształcie nie może się ostać.

W ocenie sądu okręgowego zaskarżone rozstrzygnięcie nie poddaje się kontroli instancyjnej.

Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne ograniczył do tego, że strony zawarły umowę kredytu i że powód tę umowę wypowiedział z uwagi na to, że pozwana nie regulowała terminowo rat. W rozważaniach prawnych – odnośnie zasądzonych należności – wskazał jedynie tyle, że na podstawie art. 69 ust. 1 prawa bankowego pozwana jest zobowiązana zapłacić na rzecz powoda zadłużenie.

Takie procedowanie w niniejszej sprawie nie spełnia wymogów prawidłowego osądzenia sprawy. Rzecz w tym, że w istocie rzeczy nie została zbadana istota sprawy, w tym merytoryczne zarzuty pozwanej odnoszące się do tego czy powodowy bank dokonał skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu, czy też nie.

Tymczasem żądanie powoda w niniejszej sprawie dotyczy spłaty całości zadłużenia z umowy kredytu wobec twierdzenia o jej rozwiązaniu. Podstawą dla uwzględnienia takiego powództwa jest ustalenie, że w sprawie ziszczyły się warunki dla wypowiedzenia umowy kredytu. Takie warunki zostały wskazane w umowie kredytu.

Sąd pierwszej instancji w ogóle tej okoliczności nie badał, w każdym razie w treści uzasadnienia w ogóle do tych warunków wypowiedzenia się nie odniósł. Powołał jedynie fakt złożenia przez powoda oświadczenia o wypowiedzeniu umowy. Tymczasem samo złożenie takiego oświadczenia w sposób oczywisty nie jest wystarczające dla uznania, że umowa kredytu została rozwiązana. Sąd zresztą w ogóle nie poczynił ustaleń, że umowa została rozwiązana.

Sąd rejonowy uwzględniając powództwo nie ujawnił w żaden sposób swojego rozumowania, w wyniku którego uznał podstawy powództwa. Lakoniczność uzasadnienia nie pozwala w żaden sposób odtworzyć przesłanek faktycznych i prawnych rozumowania sądu. Nie jest możliwe dokonanie oceny toku wywodu, który doprowadził do wydania zaskarżonego orzeczenia.

Przecież pozwana w niniejszej sprawie kwestionowała podstawy wypowiedzenia. Co prawda faktem jest, że powód złożył dokument w postaci rozliczenia wpłat, który wskazuje na niedopłatę na dzień 16 kwietnia 2015 roku w wysokości

5 782,57 zł – oświadczenie o wypowiedzeniu zostało sporządzone w dniu 17 kwietnia 2015 roku – niemniej sąd w ustaleniach faktycznych takiej okoliczności w ogóle nie powołał, nie dokonał też jej weryfikacji. Sąd w ogóle pominął jakiegokolwiek ustalenia i oceny co do tego w jakiej dacie przyjął złożenie oświadczenia o wypowiedzeniu, w jakiej dacie przyjął rozwiązanie umowy – takich ustaleń po prostu brak. Tymczasem dotyczą one przecież okoliczności pierwszorzędnych dla rozstrzygnięcia. W tym kontekście rozważenia wymagała również powołana w treści oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kwestia możliwości cofnięcia tego oświadczenia i warunków tego – z powołanego wyżej rozliczenia wynika m.in. że w okresie od 2 do 13 lipca 2015 roku pozwana dokonała wpłaty na łączną kwotę 6 600 zł.

Sąd w odniesieniu do zbadania istoty sprawy w ogóle również nie rozważył warunku skuteczności wypowiedzenia w postaci uprzedniego pisemnego wezwania kredytobiorcy do zapłaty wymagalnych należności. Mianowicie § 10 ust. 1 pkt c umowy stanowi, że bank jest uprawniony wypowiedzieć umowę w razie zwłoki z zapłatą przez kredytobiorcę pełnych rat za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim pisemnym wezwaniu kredytobiorcy do spłaty wymagalnych należności w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania. W aktach sprawy takiego dokumentu brak.

Powyższe jednoznacznie wskazuje, że sąd pierwszej instancji nie zbadał w należyty sposób istoty sprawy, nie odniósł się do zarzutów pozwanej o braku podstaw dla uznania rozwiązania umowy. Tymczasem przecież w sposób oczywisty kwestie te dotyczą tego czy powództwo miało swoje uzasadnienie, czy też nie.

Z tych względów bez dalszej potrzeby szczegółowego roztrząsania zarzutów, w części, w której pozwana zaskarżyła rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji podlega ono uchyleniu, a sprawa w tym zakresie – przekazaniu do ponownego rozpoznania, o czym orzeczono w oparciu o przepis art. 386 § 4 k.p.c.

Ponownie rozpoznając sprawę, sąd pierwszej instancji poczyni ustalenia faktyczne w pełnym zakresie potrzebnym do rozstrzygnięcia istoty sprawy, przede wszystkim ustali więc czy powód złożył skutecznie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy i dokona ocen prawnych, dając powyższemu wyraz w uzasadnieniu rozstrzygnięcia sporządzonym z zachowaniem wymogów określonych w przepisie art. 328 § 2 k.p.c. W razie uznania, że doszło do rozwiązania umowy, sąd określi również wielkość należnego powodowi roszczenia, rozstrzygając również w kwestii ujawnionej między stronami rozbieżności co do wysokości stopy odsetek za opóźnienie po rozwiązaniu umowy.